

DEMOCRATIA

Revistă politică, economică și literară

Apare la 5 și 20 ale fiecărei luni

SUMARUL:

- N. N. Popp . . . Partidul amb...
 - Mireio Cântec (vers...
 - M. Drăgănescu . . . In ce constă...
 - N. Popilian . . . Tot robi stăin...
 - I. Popescu . . . Legea judecăto... eocol.
- * * *
- Moravuri politice; Politica internă; Politica externă; De la frații de peste hotare; Felurite; Cărți și reviste.

REDACTIA : Craiova Strada Horia No. 3	ADMINISTRATIA : La Tipografia Sache Pavlovici, Craiova
---	--

ABONAMENTUL LEI 5 PE AN
PLĂTIT ÎNAINTE

Un număr 10 bani

Director proprietar, *N. I. Popilian*, avocat.

Secretar de redacție, *Mihail Drăgănescu*, fost magistrat, avocat.

Comitetul de Redacție:

D-nii profesori: *Dem. Constantinescu*, prim redactor; *Alex. Bărbulescu*, d-nii
advocați: *I. C. Giulescu*, *Ștefan Severini*, *Ion N. Popescu*, *Sc. Constangioară*, *Alex.*
Carianopol, *G. G. Petrescu*, *I. F. Popescu*, *N. Constantinescu*, *I. Mitrică*, *Av. Vas-*
culescu, *Const. Turceanu*, *Adrian Zeuleanu*.

„PLUGARUL“

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

CRAIOVA, Strada Unirii No. 80

BIUROU TECHNIC, AGRICOL și INDUSTRIAL

Reprezentanța pentru Oltenia a renumitelor garnituri de treerat

H. LANZ din MANNHEIM

Agenție Generală pentru Dolj a Societății de Asigurare

„Victoria“ din București.

Medalie de Argint și Aur
Expoziția din București 1906

Telefon No. 62.

Grand Prix. Med. de Aur
Expoziția din Londra 1907

Grand Prix. Medalie de Aur, Paris, 1908.

Intâia Fabrică de Ciocolată

DIN OLTENIA

AL. S. POPPESCU

SOCIETATE IN COMANDITA

CRAIOVA

Strada Buzești, lângă Banca Muncei

Rog cereți pretutindenți

Ciocolata Poppescu

De vânzare Moșia POTCOAVA (Olt), având 364 pogoane toate arabile, gară 5 minute dis-
tanță și Conac. — **Avantagii de plată.**

A se adresa la redacția revistei „Democrația“ str. Horia, 3 — Craiova.

Partidul ambițioșilor

Partidul conservator de sub șefia nominală a d-lui P. P. Carp, este netăgăduit un partid al ambițioșilor. Intr'insul și au găsit locul toți oamenii cu poftă mari și cu drepturi mari.

Poftele mari le justifică d-lor mai mult prin naștere, decât prin calitate și muncă.

Intreaga armată se compune ori din oameni cari au moștenit averi mari, ori din boeri scăpătați și fiecare dintr'insii trebuie să fie cel puțin ministru, dacă nu prim-ministru, chiar dacă nu s'ar fi ilustrat prin nimic de seamă în toată cariera sa.

În ultima săptămână spre a se face o diversiune și a schimba curentul opiniei publice, care era excesiv de defavorabil partidului lor, din cauza cinismului d-lui Carp în chestiunea macedoneană, s'a răspândit de junimiști s'vonul unei combinații ministeriale Carp. În acea combinațiune figura d-l Mișu Cantacuzino, ca ministru de lucrări publice.

Ce va fi făcut d-l Mișu Cantacuzino, ca să aibă dreptul la o atât de mare onoare, nu știm, dar știm pozitiv că d-sa este fiul d-lui G. Gr. Cantacuzino, cel mai bogat om din România.

Poate vor fi fost încurajați conservatorii d-lui Carp de îndrăzneala liberalilor de a fi dat un departament ministerial d-lui Ionel Brătianu, care dupe cât s'a văzut nu e în stare să conceapă cea mai mică idee folositoare statului, sau măcar lui însuși.

Și vor fi zis și conservatorii d-lui Carp, că dacă liberalii pot băga în minister fii miniștrilor, de ce nu i-ar băga și dâșii, dar altul a fost planul.

În câmpul lor înțesat de ambițioși era firesc să se ivească curând mari neînțelegeri și cea dintâi s'a ivit între cei doi șefi. Ca să se calmeze d-l Cantacuzino și să se refie de la vreun act politic, care ar fi fost un dezastru pentru dâșii, au luat'o înainte cu lista ministerului viitor și-au trântit într'una—s'o potrivea nu s'o potrivea—pe d-nul Mișu Cantacuzino.

Nouă d-nul Mișu Cantacuzino ne este simpatic și credem chiar că d-sa ar face mai târziu un bun ministru, dar împrejurările în care d-sa este înfipt în viitorul guvern, fac ca această propunere să fie și revoltătoare pentru conservatori și umilitoare pentru d-sa, căci e umilitor ca în schimbul demnității ce ți-se propune să dai tăcerea părintelui tău în chestiunea cea mai palpitantă a neamului tău.

Revoltătoare pentru conservatori este propunerea, pentru că alți fruntași conservatori sunt chemați acum la conducerea statului.

Ne explicăm:

Cine mai poate crede azi într'un guvern Carp?

Cine mai poate admite o înțelegere între Carpiști și Cantacuziniști?

Cine ar admite un guvern conservator fără d-nii Take Ionescu, C. Disescu, D-r Istrati și A. Bădărău?

Dar atât de amăgiți sunt Carpiștii de miragiul ambițiunii lor, încât își închipuiesc, că toate li sunt permise și că acest docil popor va îngădui încă odată experiența de la 1900.

De și au avut dovezi puternice de neînsemnătatea lor în țară, de și au văzut cu ochii cum întregul partid conservator urmează cu cel mai mare entuziasm pe d-l Take Ionescu, dâșii nu dezarmează și de și anemiați fac mereu planuri întemeindu-le mai mult pe ambiția partizanilor, decât pe nevoile țării și ale partidului din care tot cred, că mai fac parte.

Rea idee au acești domni de țară, dacă își închipuiesc că o va putea stăpâni fără voia ei; mai rea de partidul conservator dacă cred că va rămâne rece față de o sfidare atât de necugetată, dar și foarte bună de d-lor, când cred că oricari dintr'insii poate fi ministru

Ar fi folositor țării, partidului conservator și d-lor, dacă s'ar face o politică mai serioasă, mai puțin personală și cu mai puține pretențiuni din partea unora

cari 'și inchipuiesc mereu, că sunt regi între sclavi, când în realitate sunt mult mai puțin decât aceia pe cari cu atâta cerbicie 'i sfidează și 'i insultă.

Dacă efectiv unii din acești ambițioși, cred că au drepturi câștigate imprescriptibile, să aștepte să le fie recunoscute de țară, și numai atunci le va fi permis să privească de sus, până atunci modestia și cuviința ar fi o datorie de la care n'ar

trebui să se abată un singur moment, pentru a ne dovedi și nouă acea cultură superioară și acea educațiune inerentă omului de neam mare.

Dar pentru nenorocul lor și pentru a se perde timp și energii nu vor înțelege. Fac rău.

N. N. Popp
Fost deputat.

Cântec

*Tu cea mai blândă din fecioare,
Și dintre fete cea mai dragă
Doar de mi-ai dà o sărutare,
Ți-ași dà viața mea întreagă.*

*Ascultă'n lunca înflorită
Cum murmură de blând isvorul,
O! vino, doar într'o clipită
Tu ai putea să-mi stâmperi dorul...*

*Ți-ași prinde flori la cingătoare,
Ți-ași prinde flori albastre 'n plete,*

*Să fii în zi de sărbătoare
Cea mai frumoasă dintre fete.*

*Și când frumos s'o 'ntoarce hora,
Iar lumea va privi mirată
Ce bin'ne stă amândorora:
Eu blând fecior, tu mândră fată.*

*S'aud sfelnicile șoapte,
Și-o lacrimă să-mi ude geana.
— El parcă'i făt frumos din basme
Iar ea Ileana Cosinzeana!*

Mireio.

În ce constă fericirea

Oamenii cu minte superioară și cu simțiri nobile, recunosc, că în lume se poate găsi înțelepciune, iar fericire, nu.

Schopenhauer.

I.

Acest searbăd cuvânt, fericirea, este unul din preocupările cugetătorilor și sbuciumul celor svăpăiați.

Ce poate fi aceasta, de unde va proveni ea? Negreșit, trebuie să aibă o pornire internă, provenită din temperamentul nostru.

Pentru a fi fericit, trebuie să mă simt astfel. Această credință, neapărat că isvorăște din o fire înăscută. Reese dar, că una din condițiunile fericirii este, să avem o astfel de fire, acceptibilă fericirii; un temperament nu rău, nici nervos; ci calm, bun și virtuos, pentru a primi toate ca bune și mulțumitoare.—Fericire absolută în realitate nu există; putem însă dobândi o fericire relativă.

Fericirea nefiind un lucru material existent, omul de azi, nu se mai poate lua

după diferite doctrine nebuloase, ce nu spun lucruri complete, provenind aceasta fie din lipsa de serioase cunoștințe științifice, fie din lipsa de control și aprofundare a celor cugetate.

Spre pildă religia, a recomandat în toate timpurile, credința oarbă în o putere superioară necunoscută, căci numai prin aceasta se dobândește fericirea, în lumea viitoare, dar nu aci!

Discuțiunea este, dacă această putere superioară, după care se conduce totul în univers, este conștientă de sine. ori se reduce totul la un mecanism universal inconștient, de la care nu ne putem aștepta la nimic, decât tot dela noi, și prin noi, înșine.

Ce încredere mai poate inspira azi misticismul, în epoca aceasta de pozitivism, când totul este bazat pe experiență și observațiune, când știința ne demon-

strează atât de clar și convingător, că această forță, viața noastră, nu este decât produsul unui inconștient mecanism psihofiziologic, care se stinge odată cu dezagregarea materială a organismului; ori, care poate capătă o altă formă, după noile alcătuirii ale materiei risipite prin desagregare.

Pentru omul cult de azi, nu mai este întru nimic satisfăcătoare searbăda doctrină a religiunii oarbe, pe care însăși teologii nu o mai pot susține, mărginindu-se ca totdeauna și azi, în a ne spune, că e o putere necunoscută, în care trebuie să credem, fără a cerceta însă.

Crede și nu cerceta! a devenit prea naiv pentru lumea de azi, care este controlatoare, neîncrezătoare și prea materialistă, pentru a se mai gândi la lucrurile transcendente.

Preoții, sacerdoții de azi, poate ca și cei din toate timpurile, nu sunt decât niște simpli slujbași, cari trebuie să trăiască și ei din o oare-care indiferență profesională, ce nu le mai e sacră nici lor.

Putini oameni mai cred azi în religie, că așa au apucat și pomenit; alții ca și în vechime din frica de necunoscut și a puterilor naturei, pe care nu și le pot explica, decât făptuite de o putere misterioasă, căreia totuși în momente de supărare, 'i aduce necuviincioase injurii.

Oamenii luminați, cugetători, nu se mulțumesc cu teoriile vage, confuze și obscure ale misticilor, cari nu demonstrează nimic cu siguranță. „Misticii par profunzi numai ignoranților ¹⁾“.

Misticismul ignorant, ne conduce la întunec; cel inteligent, poate să ne conducă însă, la o fericire mai pozitivă, adică la mulțumirea sufletească.

Visătorii,—numai cei neexperimentați—ne vor răspunde, că fericirea se găsește lângă aleasa inimii. Dar acest lucru este spus prea din visuri. „Imaginea iubitei nu este uneori decât o nălucire ademenitoare ²⁾“.

Deceționiștii vor zice, că moartea este fericirea. Maxima e prea macrabă, neagră și calea descurajată, desgustătoare.

Unii pesimiști, recomandă retragerea din societate. Aceasta pare a nu fi de respins, e greu însă de îndeplinit, fiind cam în contra naturei omenesti; și chiar dacă ar fi posibilă prin fire, majorității oamenilor li se pun în cale lipsurile materiale.

Firea omului tinde a trăi tot mai a-

sociabil, pentru a pune o mai mare rezistență pericolelor și a fi mai asigurați contra lor. Tendința, aceasta se observă însăși la păsări și la animale.

Fiind mai asigurați, vor trăi în mai mare liniște sufletească și prin urmare mai apropiați de fericire. „Pacea adâncă și adevărată a inimii, și liniștea deplină a sufletului, este cel mai mare bine pe pământ, după sănătate“ zice Schopenhauer, la care adaogă că „ea nu se poate găsi, decât în singurătate și ca stare permanentă, numai în retragerea cea mai desăvârșită“.

Obiectăm, că pentru îndeplinirea acestui lucru, se necesită, dispunerea unor averi mari, cu cari să se înlătore neajunsurile și procurarea celor trebuincioase vieții, ceiace ar conduce la o lenevie orientală.

Cu toate acestea, retragerea desăvârșită, nu folosește tuturor. Un temperament nervos, un svăpăiat, un om iritabil și nemulțumit, să se retragă oricât va voi el și tot mâhnit va fi cu sufletul, de orice nimic sau neajuns; pe câtă vreme, un om cu temperament calm, și dacă va fi și nesimțitor, va trăi și în mijlocul singurătăților și al oamenilor și tot mulțumit va fi sufletește, adică fericit, căci fericirea o poartă cu el.

Putem zice dar, că fericirea depinde de temperament. Trebuie a ne simți ori unde liniștiți și mulțumiți. Spre a ne simți astfel, trebuie să avem felul de a ne crede așa, căci fericirea nu o putem defini, decât mulțumirea de sine; dar această mulțumire, am văzut că nu o pot obține toți.

Acesta este răul, care face pe cei mai mulți a se simți nefericiți. Mulțumirea de sine, pornește din caracterul fiecăruia, din natura animală a omului.

Cei sentimentali, cei iritabili, prin temperamentul lor nervos, vor fi încontinuu nemulțumiți, deci nefericiți.

Cei culți, cu un cerc de vederi și cunoștințe întinse, de asemeni nu vor avea mulțumiri sufletești, prin urmare vor fi nefericiți.

Un om cu multe cunoștințe, are și multe supărări. Inima lor nefiind simplă, nu se va mulțumi cu puținul, va avea multe dorințe, va cere și ce nu se poate.

„Cu cât cercul de vedere, de lucrare, este mai strâmt, cu atât vom fi mai fericiti, căci unde este multă cunoștință este multă supărare ¹⁾“.

Unde grijile unei simple vieți sunt mai

¹⁾ Max Nordau. *Degenerescence*.

²⁾ Schopenhauer. *Aforisme*.

¹⁾ Schopenhauer. *Aforisme*.

puține, acolo vine fericirea. Omul calm, molatec, nu are mai niciodată supărări și mai cu seamă nu este îngrijorat de orice. Temperamentul acesta, acceptibil unei simple vieți fără de griji, dobândește fericirea, căci ea depinde de el. „Temelia existenței și prin urmare a fericirii noastre, este natura noastră animală²⁾“. Privind toate cu răceală și nepăsare, nu ne vom măhni de nimic, și vom putea fi astfel mulțumiți cât mai mult.

În strânsă legătură cu temperamentul, condițiune esențială în dobândirea unei relative fericiri, stă o altă însemnată condițiune, aceea a gradului de putere morală și de virtute, a caracterului individual. Căci nu e de ajuns să fim numai calmi, spre a fi mulțumiți, ci trebuie să dispunem de calități morale cari duc la bunul rezultat mulțumirea de sine. Invidia, ura, mândria, egoismul, nefiind virtuți, muncesc și turbură sufletele.

II.

Am zis mai sus, că cu cât oamenii sunt mai asociați, vor înlătura mai mult pericolile și își vor asigura liniștea inimei, contra relelor. Dar un alt rău se ivește în asociabilitate. Răul este însă tot pentru cei sensibili. Caracterele nepotrivindu-se, fiecare se vor conduce și vor lucra după bunul lor simț. Astfel, ele vor fi într-o continuă ciocnire. Cui îi va cauza răul, decât celor sensibili, cari n'au parte de fericire, căci cei nesimțitori o găsesc pretutindeni.

Insociabilitatea, este necesară celor sensibili, celor visători, celor svăpăiați, de a profita cât mai mult de ea. Visători neexperimentați, când se vor trezi în realitatea rece a lumii, se vor zdrobi de decepție.

Dar nu este nevoie a li se recomanda retragerea de lume, căci însăși caracterul lor, cer această stare, mai cu seamă acelor cari se sue pe scara înțelepciunii și a înobilării inimei. „Eminența sufletului conduce la insociabilitate“ zice Schopenhauer. În retragerea de lume se vor bucura de liniștea necesară și vor trăi în plină libertate, după cum propriul lor simț le vor dicta.

Mai cu seamă, își vor îndepărta urâtul cei dotați cu un talent, găsind în aceasta

munca cea mai inteligentă și frumoasă, ținând în seamă că Emil Zola proclamă munca, ca bază a fericirii.

Goethe zice „cine e dotat cu un talent, își găsește în aceasta, cea mai frumoasă existență“.

Retragerea de lume, convine pesimiștilor Schopenhaurieni, nu însă optimiștilor. În orice caz, dacă vom fi avuți, ne vom bucura în retragerea de lume de toate bunurile. Dar dacă vom fi lipsiți de averi? Va trebui să ne sacrificăm viața ca sihastrii, aceia ce ar fi o absurditate, fața cu organizația socială de azi, plină de avantagii.

Ce rămâne dar? Să ne modificăm natura, a depinee cât mai mult numai de noi înșine, căci „fericirea este a aceluia care-și este sie-și de ajuns“ zice Aristoteles și „în deobște nimeni nu poate sta în deplină armonie, decât cu sine însuși“ adaugă Schopenhauer spre complectare. Să ne mulțumim de a le noastre, fără comparare cu alții, că ar fi mai fericiți, când în realitate vor fi mai nefericiți. Să ne conducem nu de pasiuni, ci de inteligență, spre a conserva bune legături sociale, dresându-ne caracterul în așa fel, că toate să ne pară mulțumitoare, căci mulțumirea și liniștea sufletească, ne arată existența fericirii.

Iubirea și virtutea, vechi precepte, datează încă din timpurile cele mai antice și sunt chiar astăzi bazele moralei filosofilor moderni.

În adevăr, ce e mai măreț pentru inima unui om, decât îndeplinirea cu sinceritate a preceptului „iubește-l pe aproapele tău, ca pe tine însu-ți“.

Îndeplinirea cu sinceritate a acestui precept, produce mulțumirea. Dar... „iubește pe aproapele tău“ convine numai sufletelor nobile și curate. Și cine poate aduce mai lesne la îndeplinirea acestui precept, decât omul virtuos. Nimic nu e mai plăcut și mulțumitor ca puritatea unei inimi.

Indianul *Tiruvalluva*, virtuos și genial poet al anticității. în cântările sale despre datorii oamenilor¹⁾ pomenește că „omul curat se cunoaște mai ales, după castitatea limbajului său; nici-odată nu ese din limba sa ceva, care să poată influența auzul copilului și al femeii“. El e de părere să fim prieteni, numai oamenilor curați și sinceri, că ne vor aduce

²⁾ Schopenhauer. *Aforisme*.

¹⁾ Tradusă în franceză de Louis Jacolliot fost magistrat în Indii.

mulțumire, și să fugim de oamenii cu instincte perverse, care ne duc spre nefericire, dar să nu disprețuim pe nimeni însă. Să tratăm pe toți cu o blândeță rezervată și cu cuvinte amabile. „Vorbele dulci—zice morulul indian—sunt semnele exterioare ale sentimentelor simple și oneste; de ce să ne servim cu vorbe amare? Rănește pe aproapele tău cu un fier înroșit și va putea să uite; rănește-l cu limba, și nu va erta nici-odată“.

Practicarea acestora cu sinceritate și din inimă, nu va putea aduce decât mulțumire în totdeauna; iar gândul că vom fi fost perversi cu cineva—dacă suntem conștiințioși—nici odată nu ne va urmări.

Iubind, să nu ne muncească dorul de a ni se răsplăti faptele, să nu ne intereseze înapoarea, căci ea vine de la sine. „Binele făcut simplu, fără cuget de înapoere, este mai mare ca oceanul“ *).

Numai astfel vom fi mulțumiți, când toate vor veni de la sine, atrase de virtuozitatea tale purtări.

„Iubește, iubirea este viața—spune tot acest virtuos—lipsa de iubire este moartea. Iubirea unește toate atomele și toate corpurile. Prin legăturile unui lanț de iubire, sunt menținute toate corpurile cerești în spațiu. Ard unul, pentru altul de o eternă iubire, ori când renăscândă. Iubirea atrage virtutea și respinge răul, precum soarele atrage la el toți germeii vieții și usucă toate substanțele neutile“.

*) Tiruvaluva.

Iubind, făcând binele, să ascundem. Vanitatea, face pe cei iubiți a ne sări în cap. „Intr’o privire oamenii—spune Schopenhauer—sunt ca și copiii mici: dacă îi respecti, ei se obrăznicesc, de aceia nu trebuie să fii însă nici prea bun și nici prea iubitor cu ei. Dacă punem cel mai mare preț pe cine va, atunci să i-o ascundem, parcă ar fi o crimă“. Prin seninătatea inimii noastre, vom putea ține pe toți în respect.

Cu un caracter astfel modificat, vom putea găsi întru câtva fericirea, care în realitate nu există, căci ea nu este de cât în funcționarea facultăților noastre, în natura noastră animală, iar nu ca un lucru material existent.

Adevărata fericire nu există. Ea este vagă și o presupunem, sau ca să o concretizăm, zicem: că nu este alt-ceva de cât liniștea sufletească, mulțumirea de sine.

Putem găsi o școală inteligentă, care să ne conducă a trăi mulțumiți și liniștiți, dar fericiți nu.

Cu drept cuvânt zice Schopenhauer, că „oamenii cu minte superioară, și cu simțiri nobile, recunosc, că în lume se poate găsi înțelepciune, iar fericire, nu“.

Așa dar, mulțumirea și liniștea sufletului presupune fericirea, a cărei existență este produsul fatal al funcționării organismului nostru, al temperamentului și purtărilor noastre față cu lumea din afară.

Mihail Drăgănescu.

Tot robi străinului!

Cu toate legile și măsurile ce s’au luat în urma revoluțiunii țărănești, sunt încă destule dovezi că nu ne-am învățat minte din acea sângeroasă experiență.

Mai toți suntem de acord în privința cauzelor acelei revoluțiuni, și, afară de criminala exploatare a unor politicieni fără scrupul, este stabilit că *sărăcia*, isvorată din mizerabila stare economică a țăranelor, a împins în primul rând la revoluțiune. Și sărăcia aceasta nu este provenită numai din lipsa de pământ, ori din lipsa de produc-

țiune. Țăranul chiar sub cea mai neomenoasă dijmă, tot produce atât cât i-ar trebui pentru trai și o parte pe care să o schimbe pe alte nevoi ale vieții. Dar un lucru îi lipsește țăranului, *locul de desfacere al producțiilor sale*, pentru ca în schimbul acelor producțiuni, el să găsească un preț echivalent cu marfa ce vinde.

E greu pentru un mic producător să-și vândă cu preț marfa sa, prețul bun se capătă când produsele sunt vândute în cantități mari, mai ales produsele agricole cari trebuiesc

transportate și exportate în locuri depărtate unde se află piețele de desfacere.

Bietul țăran român, din firea lui muncitor, muncește până la sleire, și roadele muncii lui nu-i pot ajunge să întâmpine nevoile vieții! El n'are unde să-și desfacă produsele muncii lui, căci nimeni dintre exportatori, nu se încurcă cu micile cantități ce le-ar aduce țăranul, numai marii proprietari pot dobândi un preț fericit, căci numai ei pot vinde în cantități mari, iar țăranii cari nici la târguri nu-și pot transporta marfa lor, își vând produsele pe prețuri de nimic acelor cari se oferă să cumpere de la locul de producție. În acest mod avutul țăranului cade pradă puhoiului de mișiți ce mișună prin satele noastre în timpul verei. Aceștia cunoscând nevoile țăranului, știu să-l isbească la timp și luându-i produsele pe preț derizoriu, strâng cantități considerabile în numele caselor de comerț cu cari lucrează.

Și nimeni nu sa gândit să controleze pe acești *mișiți de cereale*, nimeni nu s'a gândit să protejeze pe țăranii contra acestor pasări de pradă cari clocotesc prin satele noastre, bătându-și joc de munca țăranului — despoindu-l — căci țăranul necunoscând *prețul zilei* este ușor înșelat.

Armata întregi de *evrei, nemți, armeni, bulgari* și mai ales, *greci*, se pot vedea cu ușurință prin stațiile drumurilor de fer ale localităților unde cerealele abundă, și forfotind în toate părțile și grăind în toate limbile, un necunoscător, văzându-i, ar putea crede că se află în fața unei *ocupațiuni streine*.

Ți se strânge inima de durere, când auzi pe acești străini cum istorisesc de prețurile fabulos de eftine cu cari au cumpărat de la țăranii și pe deasupra îi auzi inju-

rând în limba lor pe țăranii români și țara noastră atât de ospitalieră.

Mă aflam într'un tren ce străbătea câmpiile mănoase ale mândrei noastre Oltenii, o fetiță — care se vede cunoștea limba germană — explică părinților săi înmărmuriți, cum doi evrei ce coborâseră la o stație, își istoriseau cum cum cum părăseră de la țăranii cu 40 și 50 de lei chila de grâu și cât au să câștige când grâul se vinde la schelă cu 100—120 lei chila și pe deasupra acești străini obraznici, făceau *proști pe proprietarii noștri*, iar pe *țăranii niște bestii cari trăiesc în lenevie*. Tată-l fetiței își certă copila că nu i-a spus când erau de față streinii, căci trebuiau palmuiți! Făcând cunoștință cu acest bun român, am aflat că era un mic proprietar cu vr-o 40—50 de pogoane, care trăind în mijlocul țăranilor le cunoștea *robă economică* în care se sting și care — zicea el — este mult mai apăsătoare de cât robă turcească.

Conversând mai de aproape cu tovarășul meu de drum, acesta mi-a istorisit cu mâhnire că *legile cele noi* n'au adus nici un bine țăranului, căci ele sunt făcute de *oameni de cabinet* cari habar n'au de viața de la țară.

Ori cât pământ ar avea țăranul, va fi tot rob, căci nare unde să-și desfacă produsele. Nici arendași, nici proprietari, nici advocații, înfierăți de legile cele noi, nu sunt dușmanii țăranului. Dușmanii țăranului, sunt aceste lifte streine care le fură avutul *sub protecția autorităților și legilor, țării noastre!* Dacă în locul politicianilor ne poftiți de țăranii ca și de noi toți, — continuă interlocutorul meu — ar fi intrat în parlament oameni cinstiți și *cunoscători ai viaței de la țară*, s'ar fi legiferat mai sănătos.

Apoi, tovarășul meu, mi-a explicat credința sa că *cooperativele satești de producțiune și vânzare* precum și *cooperativele de consumațiune*, ar putea scoate pe țaranul nostru din ghiarele exploatatorilor de tot felul. Și aceasta ar putea-o face politicianii noștrii, îndemnând pe preoți și învățătorii satești să ia inițiativa unor asemenea asociațiuni. În acest fel, nu cu ațătare la revoltă, s'ar putea servi țaranii! Iar de se va continua cu aceeași mizerabilă stare economică în care trăește țaranul, nu-l vom mulțumi cu tot pământul!

Ceia ce trebuie să se facă este: încurajarea țaranilor ce s'ar întruni în *cooperative de producțiune*, pentru ca produsul muncii lor să nu mai fie dat pe nimic. Altfel lăsați pe mâna *samsarilor de la sate*, adese ori reprezentanți ai unor politicieni puternici, țaranii ori cât pământ ar avea, vor fi *robi străinului* și legile de protecțiune pentru țărani vor rămâne multă vreme cea ce sunt: vorbe goale.

Nicolae I. Popilian
Advocat.

Legea Judecătoriilor de Ocoale

(Urmare)

În partea III titlul I sub art. 59 se ocupă cu scutirea cererilor făcută de săteni, când este scrisă de însăși partea, de grefier sau secretar. Acest articol unit cu art. 47 măresc atribuțiile lucrative ale unor secretari. Justă apreciere sub raportul moralității al acestor secretari din partea ministrului dreptăți când ministrul de interne i-a înfierat pentru totdeauna. Aici se pune cestiunea dacă orice cerere, de orice valoare, când se îndeplinesc cerințele acestui articol este scutită de timbru. Din combinarea articolului acesta cu 33 al. III nu sunt scutite de cât cererile personale mobiliare până la 300 lei și când sunt pornite de țărani. Într-adevăr articolul 33 al. III pune principiul scutiri de taxa timbrului și de orice alte cheltuieli de procedură dar articolul 59 al. III completează condițiile pentru scutire, cerând ca petiția să fie scrisă de parte, grefier sau secretar. În ceea ce privește cererile relative la pământurile date sătenilor dupe legile de împroprietărire și declarate inalienabile, se urmează aceeași normă ca și pentru cererile în materie personală sau mobilă sub 300 lei cu deosebire că îndeplinindu-se condițiile articolului 59 scutirea se întinde până la competența de a judeca a judecătorului de ocol. Aceasta rezultă din combinarea acestor articole cu art. 43 din legea taxelor de timbru.

În judecătoriile urbane, cestiunea se poate pune numai pentru cereri până la 50 lei, când sunt pornite de orașeni. Le-

gea judecătoriilor de ocol în articolul 119 titlul VI, abrogă toate legile și regulamentele contrarii. De aci se vede că articolul 43 al. 19 din legea timbrului este în vigoare pentru judecătoriile urbane ne fiind în nimic contrar articolelor 33 și 59 legea ocoalelor, cu condiție a se satisface articolul 59 al. III. Aci este locul a face o mică constatare că în procesele pornite de țărani, procese scutite în baza art. 33 și 59 acțiunea este fără timbru, pe când împrieinatul, altul de cât țaran, trebuie să se judece în acel proces cu timbru făcând opoziție, ori apel.

O altă cestiune ce se poate pune este, dacă la judecătoriile urbane țărani se pot bucura sau nu, de aceleași scutiri, ca la judecătoriile rurale.

Cazul se poate întâmpla, când țărani sunt reclamanti pentru afaceri personale mobiliare la ocoale urbane. Afirmativă este ușor de văzut. Într-adevăr legea pune principii generale și nu face deosebire de aplicare între judecătoriile urbane și rurale. Deci ne făcând legea distincțiuni și fiind aceeași cauză, același principiu trebuie aplicat.

În titlul II legea se ocupă cu judecata cauzelor. Articolul 73 creează inovația, că în afaceri ce se judecă de judecători la comunele rurale, părțile nu pot fi reprezentate sau asistate de avocați.

Articolul 74, însă, lasă părților dreptul a fi asistate sau reprezentate de avocați, dar numai în afacerile ce se judecă la

reședința ocolului.

Se mai lasă părților dreptul a fi reprezentate și prin oricare alt mandatar, dar, cu condiția a fi asitat de avocați. Față de dispoziția articolului 125 al. I care cuprinde că înaintea judecătorilor de ocoale în afaceri în cari părțile pot fi apărute, sau reprezentate de alții, nu pot fi primiți să pledeze sau să reprezinte părțile ca procuratori, de cât avocați sau apărători regulat înscrși în tablouri, această din urmă dispoziție a art. 74 este abrogată. Deci, fie la ocoalele urbane, fie la cele rurale, părțile nu pot fi reprezentate de cât de avocați sau apărători.

Articolul 86 cuprinde sancțiunea decăderii de dovada cu martori, când partea n'a depus lista în termen de 5 zile, sau nu i-a citat pentru ziua înfățișeri. Aceiași pedeapsă o pune legea în articolul 86, atunci, când martori citați cu mandate nu se prezintă la înfățișare. Aici să crează o pedeapsă contra oricăror principii în materie penală. Într'adevăr ce este vinovat reclamantul sau pârâtul, dacă agentul administrativ nu execută ordinul de înfățișare.

Ne fiind nici o vină pentru ce o pedeapsă?

Această dispoziție va rămâne un monument de violarea principiilor de drept și împreună cu alte inovații o putere creativă neîntrecută a actualului ministru al dreptății.

Trecem la art. 93.

Acest articol cuprinde pedeapsa contra părți care cade în pretențiune pornită cu vădită rea credință.

Din chiar redacția articolului se vede că aci nu este vorba de cât de reclamant „Judecătorul va condamna pe partea care cade în pretențiuni la plata..... etc“. Astfel ar fi a se aduce o prea pe față atingere dreptului de apărare. Și este chiar în firea lucrurilor, pârâtul este chemat și prin urmare trebuie să se prezinte la judecată.

Ce pedeapsă pune legea pentru avocatul sau apărătorul care cu rea credință au apărut pretențiuni nedrepte? O defेरire consiliului de disciplină, care achită sau condamnă pe avocat și apărător la pedeapsă disciplinară, de oarece legea nu crează altă pedeapsă contră-le. Pedeapsa însă, pe care o suferă în asemenea caz avocatul, ori apărătorul este de natură civilă, plata despăgubirilor la care a fost condamnată de judecător partea pe care a apărut-o. Aceasta față cu prin-

ciplul că pedepsele sunt de strictă interpretare.

Articolul 95 crează o inovație în ceea ce privește dreptul de opoziție. După acest articol nu se pot ataca cu opoziție de cât cărțile de judecată date în ultima instanță, adică, când valoarea pretențiunii este mai mică de 300 lei. Naște acum întrebarea dacă contestațiunile la executări, dacă popririle, dacă cărțile de judecată date în materie de chirii, sau în urmarea unei acțiuni cambiale sub 300 lei sunt sau nu susceptibile de opoziție. Pentru cărțile de judecată date asupra unei acțiuni cambiale dreptul de opoziție este pentru că legea ne menținând legea comercială relativ la cambii și abrogând toate legile și regulamentele contrarii, a abrogat și dispoziția relativă la opoziție în materie cambială. În ceea ce privește însă, contestațiunile, popririle și chiriile opoziția nu este, de oare ce articolele 30, 38 și 100 parte au menținut dispozițiile din legile speciale iar parte a pus precis că nu este drept de opoziție.

În articolul 102 următor, se pun dispozițiuni pentru apelul făcut în materie penală. Nu să spună termenul. În tăcerea legi care este acel termen? Dacă legea în dispoziții transitorii art. 119 abrogă toate legile și regulamentele contrarii, atunci dispoziția articolului 75 din legea din 1896 este în vigoare, nefiind contrară cu dispozițiile din actuala lege. Termenul dar de apel în materie penală este de 10 zile.

În articolul 109 legiuitorul se ocupă de executarea cărților de judecată și a sentințelor date asupra acestor cărți. Aci în mod limitativ se arată persoanele competente a executa. Aceștia sunt: judecătorul de ocol sau prin delegațiune stagiarul sau administratorul de plasă, altă persoană nu mai are căderea a executa aceasta în comunele rurale. În cele urbane sunt comisari sau portărei.

În rezumat această lege, conține câte inovații, atâtea controversate și nu constituie un progres asupra vechii legi de cât în ceea ce privește dispozițiile relative la admisibilitatea în funcțiune a judecătorilor și la pozițiunea lor. Acestea sunt singurele dispozițiuni salvate cari cred că vor rămâne. Celelalte dispozițiuni, mai ales ambulanta și calitatea judecătorilor ca agenți ai poliției judiciare, vor fi șterse la prima ocazie și chiar de actualul ministru.

I. N. Popescu

Fost magistrat, avocat.

Moravuri politice

D-l Iorga cu un spirit foarte neplăcut scrie în „Neamul Românesc“ No. 87 un articol din Valeni, prin care ia la vale toate nuanțele politice. Domnia sa se arată nemulțumit și de posna d-lui P. P. Carp; și de atacurile presei conservator-democrate; și de cea național-liberală; cum și chiar de *protestările Românilor-Macedoneni*.

Nu știu ce l'o fi indrituind pe d. Iorga de-și critică neamul românesc prin neamul său, și nu știu ce-l va mai împăca și pe d. Iorga: posna d-lui Carp, nu; atacurile adversarilor contra nepatriotismului d-lui Carp, nu; *protestările macedo-românilor, nu*.

Dacă străinii ar cugeta puțin la aceasta ar zice că în adevăr suntem un neam sucit, după neamul d-lui Iorga, și posna d-lui P. Carp.

Este de mirare, că d. Iorga, distinsul nostru naționalist și istoric, nu a văzut până acum sutele de cadavre ale Românilor-macedoneni și tot sângele lor ce a curs până azi, vărsat de bandele grecești și bulgărești cu atâta inversunare. Dacă acei morți, nu ar fi fost Români macedoneni, acele bande i-ar mai fi omorât cu atâta vrăjmășie? Cine poate admite, că întregi bande grecești, ori bulgărești, și-ar fi omorât pe proprii lor connaționali? Deci, macedo-românii, prin însăși acele asasinat, sunt recunoscuți de chiar vrăjmașii lor, cu cari trăesc cot la cot, iar d. Iorga, marele nostru naționalist și istoric, care va scrie de sigur și istoria contimporană, își bate joc de propriul său neam, când crede că-și bate joc de protestăriile macedo-românilor.

Au priceput durerea fraților macedo-români: Englezii, Francezii, Germanii, Ungurii prin marile lor organe ca: „Times“, „The Standart“, „Le Figaro“, „Journal des Debats“, „Die Zeit“, „Neue Freie Presse“, „Czenovitzer Allgemeine Zeitung“, „Budapesti-Hirlap“, „Pester-

Lloyd“, „Bukarester Tageblatt“ și însăși Turcii, prin declarațiunile lui Kiazim-Bey reprezentantul Ottoman din București, iar d. Iorga, își bate joc de aceste sufile care pier în lupta pentru limba noastră strămoșească.

Să admitem—ceia ce nu e—că macedonenii nu ar fi de origină română, și când ceștia, ca cea mai vie, ca cea mai ordonată și leală națiune din Turcia, caută un refugiu sub o țară oarecare, și găsesc sau își aleg, că țara noastră le e mamă, e demn, e nobil și sfânt, măgulitor și înălțător pentru România că a fost *mama aleasă*; iar noi Români, nu trebuie să avem un suflet iudaic, ci să-i îmbrățișem să-i incurajem, pentru mândria și interesele noastre naționale, nu să-i respingem într'un mod vulgar, făcând și de aci o politică urată și nepatriotică.

Nu noi vom da lecții de patriotism d-lui Iorga, dar, ni se strânge inima de durere, când vedem că oameni cari—rar lucru la noi—au autoritatea cuvântului și de la cari am învățat să fim mândri cu numele de român, se fac prea mult apărătorii unora din frații noștrii și hullesc pe acei cari au nevoie de mai multă apărare.

* * *

La un banchet, d. Barbu Păltineanu a făcut destăinuiri senzaționale promițând și altele, cari privesc cinstea d-lui Iorga Cantacuzino. Toate cercurile noastre politice și sociale sunt scârbite de cleptomania acestui pseudo-prinț de Bizanț și mulți nu se mai indoesc că toate milioanele, în care se lăfăește această pasăre hrăpitoare, au origine impură. Ca răspuns acestora, Epoca combate cu injurii și cuvinte triviale, cari degradează pe cei cari le scriu, și pun mai mult în evidență păcăleli cantacuziniste, destănuite de d. Barbu Păltineanu.

D. & P.

Politica internă

Când aruncăm o privire asupra moravurilor politice actuale de la noi din țară, trebuie să recunoaștem că progresăm și că ceia ce să afirmă, că ne am luat ca model Franța, este foarte adevărat.

Mai întâi a fost și la noi acea pornire

spre libertate, egalitate și fraternitate, care a urmat unui regim de corupție îngrozitor și pe când în Franța idealul de guvernământ, republica, a fost îndeplinit, la noi monarhia constituțională, cu un suveran dintr'o casă domnitore străină

s'a îndeplinit, prin stabilirea monarhiei ereditare a casei de Hohenzollern.

Neapărat că nu se putea înrădăcina dintr'o dată dragostea către suveranul dintr'o casă streină în masele populare și astfel au fost încă multe încercări ale *patrioților* noștri boeri ca să împedice de a se stabili definitiv ca domnitoare casa de Hohenzollern, dar toate aceste încercări au căzut și cu ele și pofta patrioților de contrabandă de a subruina, ceiace boerii adevărați români și națiunea întreagă, au stabilit-o atât de temeinic.

S'au mai făcut încercări răslete în urmă, dar acestea n'au mai fost serioase și nu mai ținteau chiar tronul, ci era un fel de încercare a rămășițelor din vechea oligarhie, cari căutau, prin amenințări la adresa Suveranului și prin amestecarea maselor populare, să se introducă la guvern, ca să restabilească stăpânirea vechilor obicidiuri, atât de păcătoase.

Curentul sănătos, al drepturilor omului, a fost însă atât de puternic, încât toate încercările n'au reușit și drepturile câștigate mulțumită ideilor democratice, au pătruns până într'atât în masele populare, încât nici un fel de promisiune, nici un fel de amenințare, nu pot să întorneze reacțiunea,

În Franța încercările au fost făcute de clericali, cari au tocmnit ca port-drapel pe un impulsiv fără cultură temeinică, dar pe cât de impulsiv, pe atât de brutal și îndrăzneț, pe *Ed. Drumond*, directorul unei foi „*Le Libre Parole*“, precum și pe un pamfletar de spirit, dar fără influență, *Rochefort*, cari conduceau lupta, dar cari au ajuns la rezultatul că clericalismul s'a distrus aproape în Franța,

asa că *Rochefort* a trebuit să desființeze pamfletul său *L'Intransigent*, iar ca om de spirit, când i să plăteă colabora la „*Libre Parole*“, iar *Drumond* neputând renunța la pâinea lui de toate zilele, trivialitățile și insultele grosoloane, a continuat și continuă cu *Libre Parole*, care îi produce și venituri însemnate, subscrise de cercurile iezuitice și de rămășițele de monarchiști, conți și viconti, cari doresc reîntoarcerea la vechile privilegii.

Lupta lor însă este zadarnică, căci nimeni nu-i mai bagă în seamă, de oarece toți sunt sătui de apăsarea ce au suferit-o de la oligarhia blazonaților.

La noi același lucru.

Însă *Drumond* se numește la noi *Nic. Filipescu*, și foaia sa *Epoca*, iar parodia lui *Rochefort* se numește *Ghiță Ranetti* și rep. sa foaie *Protestarea*.

Disprețul maselor populare a silit pe *Ghiță Ranetti* să nu mai apară cu *Protestarea*, așa că a atârnat într'atât pe *Nic. Filipescu*, încât l-a făcut să-și peardă orice cumpăt, să-și desvălească toată firea sa impulsivă și brutală și să transforme *Epoca* într'un pamflet ordinar, unde nici spiritul lui *Ranetti* nu mai poate împedeca desgustul ce insuflă trivialitățile și injuriile d-lui *Nic. Filipescu*.

Deși d-l *Filipescu* nu ia plată pentru colaborarea la *Epoca*, totuși, brutalitatea ei este, poate, mai întinsă decât aceea a lui *Drumond* din *Libre Parole*.

Dar, dacă la noi se mai vorbește de acești doi pamfletari, apoi mișcarea de regenerare s'a produs și în curând ei vor ajunge la apogeul celor din Franța, vor fi dați și ei uitării celei mai desăvârșite ceiace va fi cea mai ușoară a lor pe-deapsă.

B.

Politica externă

Odată cu proclamarea Constituției Turcești, multor puteri europene, li s'au tăiat pofta de a împărți imperiul Turcesc. De frica împărțeli țării lor, Turcii s'au grăbit a da o nouă formă civilizată, organizațiunii lor de stat, la fel cu toate statele europene, spre a nu mai există motiv pentru puteri, de a se mai vâri în politica internă a imperiului Ottoman, sub cuvânt de reforme și stabilirea liniștii.

Cine nu știe însă că acel motiv, nu

era decât un pretext de noi cuceriri, al națiunilor neoneste, ca Rusia ce nu gândeste bine nici măcar propriilor ei locuitori, terorizați de o mână de reacționari, cu Siberia, knutul și ștreangul.

Pofta de cucerire a Rușilor este de neînvinc, și nu există stat în Europa, care să ducă o mai ignobilă politică, înarmată cu intrigele cele mai viclene. Răpirea Basarabiei într'un mod cu totul perfid, față de vitejia Românilor, care cu o mână de oameni le-au salvat situația

la 1877, ce era s'o peardă într'un mod așa de rușinos, oglindește așa de bine neonestitatea acestui ingrât popor; și nu mai departe cazul cu Coreea, unde în adevăr ca un Urs al Nordului, își întindea botul, atât de bine tăiat de aprigii și inteligenții, mici Japonezi.

Poporul rus, nu este inteligent, este un popor barbar încă, de-o cutezanță fără obraz, care nu se bizue decât pe gloatele sale numeroase. — Și ast-fel cum o descrișărăm până aci, hrăpitoare și condusă de o politică internațională prea neonestă, văzând cum Turcia, și-a îmbrăcat organizația ei de stat, într'o nouă formă de civilizație, care a stins toate poftele cuceritoare aducând pacea în Europa, Rusia acum completează un nou pretext sub care să-și ascundă gustul ei de a împărți Turcia, spre a îndeplini legendarul testament istoric: cucerirea Tarigradului, lăsat de Petru cel Mare.

Astfel Rușii fac acum pe marii pacificatori și moraliști, spunând, că reformele Turcești nu le inspiră încredere, nu se mulțumesc cu ele, ca și cum țara Rușilor nu s'ar găsi într'o mai deplorabilă stare, din cauza căreia se varsă atât sânge al poporului, de unde până aci rămăsese cu botul pe labe, privind cum

părțicica lor din Macedonia a sburat, au început din nou să se prepare de război, față de noile intențiuni ale Rusiei.

Chestia Balcanică, în adevăr nu ar mai exista, dacă nu s'ar găsi popoare rapace și intrigante, cari conduse de o neonestă politică să tindă la astfel de hrăpiri, nelăsând popoarele să se desvolte în pace, și prin ele, spre a gustă frumoasele plăceri ale libertății omenești.

* * *

„Democrația“ a vorbit în numerile sale trecute, cum d-nul Papiniu, ministrul nostru la Constantinopol, adică reprezentantul unei țări constituționale și democrată ca a noastră, cu foarte mare zel și-a dat concursul său sbirilor turcești ai reacționarismului trecut, spre a predă pe colonelul turc Ahmed Zaur Bey, care bizuindu-se că se află sub scutul exterritorialității statului român și a cinstitei sale politici, voiaja pe vaporul nostru „Impăratul Traian“.

Odată cu schimbarea noului regim turcesc, ceia ce n'a făcut guvernul român, fac acum junii Turci, cari cer înlăturarea sa ca partizan al ideilor vechiului regim.

M. D.

De la frații de peste hotare

Frații de peste munți, dovedesc zilnic că sentimentul lor pentru românism, este foarte puternic.

La Arad, o mulțime de ofițeri, din armata Austro-ungară, dar de naționalitate română, au eșit în corpore spre a întâmpina pe Principele nostru Ferdinand, în gară, cari însă din nefericire n'au fost remarcați de Prințul nostru, cum că ei ar fi fost sub uniformă streină...

Sentimentul național al fraților noștri din cauza asupririi Ungurilor, este cu mult mai aprig, ca al nostru, care trăim liniștiți în patria noastră.

Când cunoaștem șovinismul maghiar, ura lor de moarte contra românismului, infamele procese și condamnări, ce zilnic se săvârșesc contra Românilor de dincolo,

fața ofițerilor români, este o îndrăzneală sfidare, adresată încăpăținării maghiare, și în ciuda lor, Români, rămân vecinic mândri și demni, răsând cu ironie de prostia ungurească, care crede atât de ușor, că ar putea maghiariza pe Români.

Românii de peste munți, sunt elemente vii, inteligente, cu o mentalitate sănătoasă care planează bolnava infumurare ungurească, ce degenerază în cele mai ridicule asupriri, asupriri ce au un efect contrar scopului lor. Persecuțiile maghiarilor, nu fac de cât să îndârjească pe românii de peste munți, alimentându-le mândria națională, dându-le noi puteri de luptă, și făcându-i să dea zilnic isbituri ca acestea în marea ciudă a Ungurilor.

F e l u r i t e

Se anunță din Turcia că la Constantinopol și la Monastir, — va apare câte un jurnal românesc pentru apărarea intereselor Românilor-Macedoneni.

* * *

Liberalii Vlăsconi sunt în mari neînțelegeri de cât-va timp. Ei au făcut să se evaporeze fostul Prefect de județ Ghica, și acum nu suferă nici pe cel nou C. Ilescu, evaporându-l și pe acesta. Pe la

Vlașca bântue căldurile mari.

* * *

La 1 Octombrie va reapare „Noua revistă română“ a d-lui N. Rădulescu-Motru, profesor universitar și distins fruntași al conservatorilor-democrați.

* * *

La București a avut loc în cursul lunii trecute mai multe agape ale conservatorilor-democrați.

Cărți și Reviste

(Primate la redacție)

„Viața Nouă“ No. 11 din 15 Iulie 908 (București Calea Victoriei 184) continuă a publica „Pentru cultura artistică în școală“ sub semnătura d-lui Mircea Câmpeanu, un indemn către profesori, spre a căuta să deschidă calea școlărilor, viitori cetățeni spre orizonturile unei vieți superioare, prin o cultură largă, artistică, care să formeze sufletul, care să contribuie la înobilirea sentimentelor, la rafinarea gustului, la dragostea pentru frumos și bun și la disprețul pentru josnic și vulgar.

D-nul Ovid Densușanu publică: „Dintr'un balcon“ subtile observațiuni asupra defileului celor ce se duc în vilegiatură, fie oboșiți de lene, din nevoie, din împrejurări, ori din sentimente.

Apoi d-l C. Damianovici despre „Nuvela istorică în literatura română și d-l Ervin“. „Ei printre noi și vecinic departe“ și „Rugăciune“ versuri.

„Le Courier Européen“ publicațiune bi-mensuală internațională, No. 12, 13 și 14 din 10. 11 Iunie și 10 Iulie 1908, ce apare la Paris, Boulevard Raspail 208, sub direcțiunea unui comitet compus din d-nii Björnsterne Björnson, Jaques Novicow; Nicolas Salmeron fost president al republicii Spaniole, actualmente deputat în Cortès; Gabriel Séailles, profesor la Sorbona; Giuseppe Sergi, profesor la universitatea din Roma și Charles Seignobes, profesor la Sorbona, și având peste cincizeci de colaboratori principali, de alți savanți și iluștri scriitori ca: Conte Lew Tolstoi; Cesare Lombroso de la universitatea din Torino; Paul Adam; Anatoles Leroy-Beaulieu de la „l Institut“; Emil Burgeois de la Sorbona; Baron K. Suyematsu fost ministru japonez. Printre acești colaboratori, găsim spre marea nostru prestigiu național și

doi români, pe d-nii C. Disescu fost ministru și Alex. Xenopol de la Universitatea din Iași.

„Le Courier Européen“ scrie în No. 13 următoarele: Un omagiu d-lui Björnsterne Björnson.

În prima ședință (14 Iunie) a Congresului Ligei culturale Române care a are loc în acest moment la Galați, după alegerea noului biuro, s'a adresat telegrama următoare d-lui Björnsterne Björnson, care a fost ales președinte de onoare al Ligei, în mijlocul aclemațiunilor frenetice, în unanimitatea membrilor congresului:

„Scriitorului Björnson, Paris.

Membrii ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor reuniți în congres la Galați, astăzi 14 Iunie 1908, admirând exemplul sublim de solidaritate umană, care se degajează din protestările d-v. energice prin presa europeană contra sălbatecului șovinism maghiar, vă adresăm, ilustre scriitor și luptător al libertății, omagiul recunoștinței și eterna venerațiune a României libere. Când justiția socială a viitorului își va împlini opera sa, când episodul dramatic al tiraniei omenești va dispărea din marea carte a universului, numele vostru glorios, încunjurat de aureola nemuritoare a artei, va străluci astfel în anele luptelor pentru libertate, ca și aurora boreală pe cerul senin al depărtatei voastre țări“.

În No. 12 „Le Courier Européen“ mai publică următoarele:

Björnsterne Björnson și guvernul ungar.

„Gazeta Transilvaniei“, marele și bătrânul organ din Brașov, a publicat în numărul său de la 29 următoarele:

„După ce marile poet norvegian Björnson a început să se intereseze mai de aproape de soarta naționalităților din Ungaria, scriind articole prin marea jurnale mondiale, procurorii regali ma-

ghiari, au întreprins o nouă vânătoare contra organelor naționalităților, intentându-le o mulțime de procese. În câte-va săptămâni au fost condamnați mai mulți redactori ai jurnalelor slovaci din Ungaria, pentru că au reprodus articolele lui Björnson. În zilele din urmă, d-nul V. Macrea, redactor responsabil al jurnalului „Lupta“, a fost condamnat la 8 luni închisoare și 2000 coroane amendă, pentru că a reprodus celebra scrisoare adresată de Björnson mai multor șefi cehi și apărută în revista franceză *Le Courrier Européen*.

„Pentru că s'a reprodus un extract din însăși această scrisoare, jurnalul nostru, s'a văzut la rândul său tradus în fața justiției și ultima fază a procesului a avut loc înaintea Curții din Târgul Mureșului. Sâmbătă seara ni s'a făcut o nouă perchezițiune domiciliară din cauza unui alt articol al lui Björnson, în care l-au reprodus după *Curierul European*, în numărul nostru 39 din 19 Februarie (3 Martie) a. e. sub titlul: „Un nou articol al lui Björnson“ și de la care nu ne puteam de loc aștepta a fi din nou puși în acuzațiune“.

„**Musica**“ revista culturii și mișcării musicale, cu data de 30 Iulie 908, ce apare la Roma, Via dell'Archetto, 22, având următorul sumar: Asociațiunea musicologilor italieni; De la liceul musical din Veneția; De la scoala națională de musică; Concertul lui Bossi Ferrara; De la conservatorul „Tartini“ din Trieste; Mișcarea orchestrală din Roma; Din lumea musicală; Publicațiuni: Istoria universală a muzicii; Compozițiunile lui A. Zanella; Compozițiunile lui Paolo Copasso; Musica de peste ocean: Teatre și concerte la Bologna; „Amica“ la Pisa; „Tosca“ și „Faust“ la Sfax; Un preludiv al reformei musicilor militare; și alte multe interesante capitole. Revista mai conține numeroase ilustrațiuni artistice executate.

Bogata revistă, e un excelent factor de cultură musicală și merită a fi recomandată tuturor iubitorilor de musică și în special societăților și scoalelor noastre de musică, mai cu seamă că abonamentul pentru străinătate, e numai de 10 lei anual, iar cu numărul 20 bani.

„Musica“ a intrat în al II an și ajuns la No. 16, iar de la 1 Noembrie își anunță apariția săptămânal cu multe îmbunătățiri.

„**Biblioteca Modernă**“ No. 8 din 1 August a. e. (București, str. Biserica Enei No. 7) dă portretul d-lui Barbu Păltineanu executat artistic, însoțit de-o biografie; romane, versuri, nuvele, și ca muzică „Marșul Democrației Române“ de d-nul Mihail Drăgănescu, însoțit de un istoric politic.

Prețul unui exemplar 1 leu.

„**Indrumarea**“ No. 4 și 5 Iulie și August sub direcțiunea d-lor Sebastian Moruzzi și Dr. P.

Zosin, cu următorul cuprins:

„**Indrumarea**“ Formulele de guvernământ și reforma electorală.

C. **Bárnoveanu**. Mărgica de chilimbar (nuvelă). Sebastian Moruzzi. Democrația și Antisemitismul.

Mihai Codreanu. Patria (sonet).

Radion. Neditațiuni (poezii după Sully Prudhomme).

Dr. P. Zosin. Superioritatea minorităților în biologie și sociologie.

Dr. A. Steerman. Din însemnările unui medic: Spovediri.

Gh. Ghibănescu. Rolul etnic al marii proprietăți: Teoria lui D. Cantemir.

I. Neagu. Din vremea răscoalclor: O concentrare.

I. Iordăchescu. Problema agrară cu referire la memoriul principelui Barbu Știrbey.

Dr. I. Duscian. Chestiunea socială în România: Problema politică de St. Antim.

Recenzent. Revista revistelor române: Archiva (despre naționalism de d. A. D. Xenopol), Viața românească despre votul universal de d. I. Teodorescu), Revista din Iași (Atitudinea ei față de „Indrumarea“).

Redacțiunea și administrațiunea: Iași, Str. Ștefan cel Mare 9.

Abonamentul: 5 lei pe an. Un număr 50 bani; dublu: un leu.

M. Eminescu. *Poezii postume*.—Ediția IV, revăzută și completată după manuscrisele poetului. Prefață de Il. Chendi.

Toată comoara de înaltă inspirație și adâncă gândire, care multă vreme a rămas necunoscută nouă, se află adunată în acest volum, al căruia succes este o dovadă de dragostea ce a găsit Eminescu în sânul publicului românesc. Prețul, lei 1.50.

Al. Cazaban. *Clipuri și suflète*.—Un tânăr scriitor, cu multă vervă și multă îndemânare, ne dă în acest volum o eulegere dintre cele mai interesante nuvele și schițe. Din toate paginile d-lui Cazaban răsare o mare dragoste de adevăr și o mare pricepere artistică. Se pare că autorul a văzut aidoma toate împrejurările pe care atât de meșter știe să le redea. Prețul, lei 1.50.

Cathon Theodorian. *Sângele Solvenilor*. — Subiectul acestei mari povestiri este o teamă a eredității, desfășurându-se în cadrul raporturilor dintre marii proprietari de pământuri și țărani de pe acele pământuri. Autorul cunoaște foarte bine împrejurările din viața de la țară, și știe să ni le redea cu vigoare. Pațul, lei 1.50.

C. Sandu-Aldea. *Sfaturile unui plugar*. — Plugarii noștri, de câțva timp au început să simtă lipsa cărților în care ar putea găsi îndrumările de trebuință, în diferitele îndeletniciri ale gospodăriei. D. C. Sandu-Aldea, ca un neobosit

cărturar, pricepător în materie, în această carte dă o serie de sfaturi dintre cele mai de căpetenie. Prețul, lei 0.50.

Ion Bârseanu. *Dor pustiu.* — Iată în sfârșit o carte care ne spune ceva cu totul nou. Căci nouă este atât marea istorisire „Dor pustiu“ precum nouă este și arta acestui scriitor de mare talent. S'a prezis, de un critic autorizat, că acest scriitor ne va da lucruri surprinzătoare, și ne bucurăm că acea prezicere s'a îndeplinit. Citiți în această carte: *Intunerecul, In orașul fermecat, Iorgu Halițki, sau Frumoasa Hanum,* și veți vedea ce înseamnă „talent literar“.

Ion Bârseanu. *Popasuri vânătorești.* Cartea aceasta, apărută mai dinainte, și care din eroare n'a fost recomandată la timp publicului cititor este acum o dovadă că un adevărat scriitor nu se împacă numai cu un singur fel de a istorisiri. În paginile acestea de întâiași dată întâlnim în literatura noastră de la Creangă încoace *umorul*, bine înțeles, un *umor literar*, și nu *umorul popular*. Prețul, lei 1.50.

Ludovic Dauș. *Iluzii.* — Este un roman destinat a înlocui cu succes romanele în fascicule, scrise și traduse numai în vederea unui câștig bănesc, așa în cât chiar și numai din acest punct de vedere cartea d-lui Dauș ar trebui să-și așteptă destui cititori. Prețul, lei 1.50.

Pierre Loti. *Pescar de Islanda.* — Traducere de C. Sandu-Aldea. Renumele de mare scriitor al lui Pierre Loti a trecut de mult dincolo de hotarele Franței, toamai mulțumită romanului pe care d. C. Sandu-Aldea îl traduce astăzi pentru publicul românesc, care știe deosebi un adevărat *roman literar*, de un roman de senzație. Prețul, lei 1.50.

Caleidoscopul lui A. Mirea. D-nii D. Anghel și St. O. Iosif, poeții a căror colaborare la *Sămă-*

nătorul și *Viața Românească* din Iași, e îndestul de cunoscută au reunit în acest volum minunatele lor șarje umoristice, care vor face deliciul celor mai dificili cititori. În monotonia vieții de toate zilele, nota veselă, care este un izvor de energie sufletească. Versurile celor doi poeți au toată muzicalitatea necesară acestui fel de producție literară, și cartea e menită să aibă un frumos succes. Prețul, lei 1.50.

A. Vlahuța. *România Pitorească.* — În ediția „*Minervei*“ această prea frumoasă descriere a țării noastre, de la Vârciorova până la Mare, și de la Dunăre până la Prut, ne apare într'o lumină, cu mult mai strălucită, grație *ilustrațiilor după tablourile marelui Grigorescu*, precum și unor condiții tehnice, cu mult superioare. Cartea d-lui Vlahuța a fost primită cu multă bucurie încă de la prima apariție, de aceea o ediție ca aceasta, era cu nerăbdare așteptată. Prețul, lei 1.50.

Românul Literar, No. 15—20 din 908, un volum (București).

Orion, Revista astronomică. No. 11—12 din 908 (București).

Revista industrială, organ pentru vulgarizarea științelor practice. Anul X No. 1—7 din 908 (București)

Revista culturală, No. 17—18 anul I (din 908) (Craiova).

Pagini Libere, No. 1—2—3—4—5—6 anul I (908) (Galați).

Voința Poporului din 16 August 908 Cernăuț (Bucovina).

A apărut „*La Roumanie mondaine*“ valse pentru piano, de *Mihail Drăgănescu*.

Pr. 2 lei. Pentru comenzi a se adresa la redacția noastră.

„SĂNĂTATEA“

Societate cooperativă pentru fabricarea pâinei

CAPITAL 200.000 LEI

impărțit în

8000 acțiuni a câte 25 lei fiecare, plătibile în 5 rate lunare.

CRAIOVA.

Sediul societății: Strada Justiției No. 36 (Piața Nouă).

Se primesc subscrieri, pentru acoperirea integrală a capitalului, în toate zilele dela orele 8 — 12 a. m. și 3 — 7 p. m.

Prospecte și statute să trimit franco la cerere.